

Poštnina plačana v gotovini.

OBRRTNI VESTNIK

Strokovni list za povzdigo in napredek obrtništva Dravske banovine

„OBRRTNI VESTNIK“

Izhaja tedensko in sicer vsak petek ter stane:

celoletno . . . . . Din 40.—
polletno . . . . . Din 20.—
posamezna številka . . . Din 1.—

Glasilo „Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani“, „Splošne zveze obrtnih zadrug v Mariboru“ in obrtnih društev Dravske banovine.

Uredništvo in upravištvo: Ljubljana, Beethovnova ulica 10.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Ponatiski dovoljeni le z navedbo vira.

Štev. pri poštni hranilnici, podružnici v Ljubljani 10.800.

XIII. letnik,

V LJUBLJANI, dne 12. septembra 1930.

Štev. 37.

Iz Zbornice TOI v Ljubljani.

V seji obrtnega odseka se pristransko rešujejo obrtne prošnje. — Naredbe ministrstva in banske uprave se ne respektirajo.

V sredo in četrtek se je vršila seja obrtnega odseka in zavoda za pospeševanje obrta Zbornice TOI v Ljubljani. Pri tej priliki so se zopet pokazale pristranosti večine z gospodom zborničnim podpredsednikom Ogrinom na čelu, katerega je bila izvoljena na politični bazi in ki dosledno brskira ne samo manjšino, temveč pristransko postopa pri reševanju obrtnih prošenj in se tudi ne briga za odredbe ministrstva za trgovino in industrijo in bana.

Seja obrtnega odseka

Pri seji obrtnega odseka se je razpravljalo tudi o prošnjah štirinajstih kleparjev iz Ljubljane za instalaterski obrt. Niti eden teh prosilcev ni izkazal niti najmanjše usposobljenosti. Na priporočilo načelnika zadruge kleparjev g. Ferenc, ki je tudi med prosilci, je g. Ogrin kljub odporu nepristranskih članov odseka s svojo večino sklenil priporočiti pet prošenj obrtni oblasti, med temi tudi istega Ferenc, na katerega priporočilo se je opiral in ki je postopal proti zahtevi združnih članov, ki so instalaterski mojstri.

Tako pristransko postopanje jemlje ugledni instituciji, kakor je Zbornica TOI, ves ugled in je vse skupaj le humbug. Med tem ko se pri nekaterih postopa z vso strogostjo in se jih zavrača, se druge iz gotovih pristranskih razlogov protežira. Temu se mora napraviti enkrat konec.

V ostalem se je seja obrtnega odseka pečala še z nekaterimi važnejšimi obrtnimi vprašanji. Sklenilo se je posredovati pri trgovinskem ministru radi načrta zakona o koncesioniranih zobotehnikih. Razdelile so se podpore za obrtne nadaljevalne šole in imenovali zbornični zastopniki v odbore teh šol. Na predlog gosp. Golčarja se je zavzelo tudi stališče, da je treba imeti za izdelovanje dog obrtni list za sodarstvo ali pa posebe za izdelovanje dog kot prosti obrt.

Zavod za pospeševanje obrta Zbornice TOI.

Poročilo o delovanju tega zavoda kaže, da se je priredilo v teku tega leta 16 tečajev (več knjigovodskih, dva tečaja za avtogensko varenje, 3 prikrojevalni tečaji za krojače in šivilje, tečaj za sobne in napisne slikarje, tečaj za mizarstvo luženje, kalkulacijski tečaj za stavbne obrtnike in mizarje itd.). Podpora pa se je dala za prireditve gostilničarskega tečaja, tečaja za čevljarje in za en prikrojevalni tečaj.

Priredilo se je več predavanj, podpiralo poučna potovanja obrtnikov v inozemstvo. Izdale so se podpore za strokovni študij in prakso v inozemstvu 11 prosilcem in sicer za Čehoslovaško in Avstrijo (kovinarska oblačilna, grafična, tapetniška, lesna in industrijska stroka). Mnogo stroškov je bilo za izdajanje Jugoslovanskega Obrtnika, ki nima niti 300 red-

nih naročnikov. Podpirale so se tudi obrtniške razstave v treh primerih ter dale podpore nekaterim obrtnim organizacijam ter končno udeležencem tečaja za učitelje obrtnih nadaljevalnih šol.

Za tečaje se je izdalo Din 59.970-25, za predavanja Din 2066-80, za poučna potovanja Din 9500—, podpore za strokovno izpopolnitev v inozemstvu Din 30.000—, za »Jugoslovanskega Obrtnika« kot glasilo Zavoda T. O. Din 57.467-95, za obrtne razstave Din 3000—, za stalo Din 9000—.

Od celotnega fonda za obrtno pospeševanje se je v znesku Din 705.964 53 p do 10. septembra porabilo Din 146.405—, ostalo je pa še na razpolago za bodoče Din 559.564-53.

Kakor vidimo, je Zbornica TOI dala za obrtno pospeševanje Zavodu T. O. lepe vsote, tako da se ne more z njo meriti niti ena zbornica v državi. Tudi program, ki je sestavljen za prihodnje leto, kaže, da se namerava obrtno pospeševanje izvesti še intenzivnejše. Saj se nameravajo prirediti poleg dosedanjih vrst tečajev še tečaji za električno varenje, za barvanje usnja, za mizarje, frizerje, fotografe, gostilničarje, pletilce, elektrotehnike, knjigoveze in izdelovalce galanterije, dalje knjigovodski in jezikovni tečaji, podpiralo se bo še v večji meri študij in prakso v inozemstvu, poučna potovanja itd. Nameravajo se urediti tudi predavalnice in učne delavnice za tečaje. Za vse to se je določil proračun Din 360.000—.

Pri debati, ki je sledila poročilu o obračunu in proračunu, je prišlo do burnih nastopov med g. Ogrinom in člani, ki so bili izvoljeni svoječasno na njegovi politični listi, in pa med manjšino, ki je bila izvoljena na listi strokovnih zadrug in obrtnih društev ter jo večina tudi po 6. januarju nepopoljšljivo dosledno brskira.

G. Golčar je opozoril, zakaj se ni izpolnil nalog ministrstva trgovine in industrije, da se pripusti k sodelovanju tudi predstavnik manjšine. Obsojal je, da se manjšina izključuje in da se ne upošteva poziv vlade, ki noče trpeti pristranosti. Izjavlja, da manjšina ne more nositi odgovornosti za sklepe, ki se izvrše brez njene sodelovanja.

Ostro je nastopil tudi g. Volk, ki je poudarjal, da že štirideset let deluje kot javni delavec na obrtniškem in narodno kulturnem polju, pa takih sporov in barantanja še ni doživel, kakor ga mora doživljati na sejah obrtnega odseka, ki jih povzročajo nepristano nepravilno izvoljena večina.

Tudi gosp. Hohnjec kot pristaš Ogrinove večine je uvidel umestnost, da se ugodni pozivu ministrstva in da se takoj izvolita iz manjšine dva zastopnika, s katerima bi se izpopolnil ožji izvršilni odbor. Kljub vsemu temu se izvolitev ni izvršila, temveč odložila na plenarno sejo.

Proti zapostavljanju manjšine je nastopil tudi g. Rebek. Na očitke,

da manjšina ovira delo, je ugotovil, da so že na prvi plenarni seji zbornice ponudili člani, ki so bili izvoljeni na nepartizanski strokovni listi, lojalno svoje sodelovanje. Toda večina, ki je bila izvoljena na politični bazi, jih je brskirala in manjšine ni pripustila k sodelovanju. Zbornica je danes še vedno sestavljena po svoji večini na politični bazi, četudi so se po 6. januarju lanskega leta izvršile izpremembe že v vseh korporacijah, katerih predstavnštva so bila izvoljena po partizanskih vidikih. Dokler bo Zbornica sestavljena tako, kakor je danes, ni pričakovati izboljšanja, kar dokazuje najnovejši primer, ki se je dogodil na večerajšnji seji obrtnega odseka.

Za to upravičeno kritiko je dobil g. Rebek od g. Ogrina »strog ukor« in grožnjo, da bo proti njemu postopal po zborničnem poslovniku (!).

Pri nadaljni debati so člani manjšine kritizirali tudi postavko proračunanih 60.000 Din za »Jugoslovanskega obrtnika«, ker ima komaj nekaj čez 200 rednih naročnikov in za-

to ne gre razmetavati toliko denarja za list, ki ga skoro nihče ne čita. Zahtevali so, žalibog brezuspešno, da se raje podprejo že obstoječi strokovni listi »Obrtni vestnik« in »Gostilničarski list«. Kljub temu pa je tudi manjšina glasovala za proračun, ker je smatrala obrtno pospeševanje za potrebno. Stavila je samo pridržek glede postavke za tisk nepotrebne »Jugoslovanskega obrtnika«. Kakor je namreč znano, je ministrstvo odredilo že spomladi, da se ima ustaviti izdajanje tega nepotrebne lista. Toda večina z g. Ogrinom na čelu se tudi za to odredbo ministrstva ne briga in jo ignorira.

Smatramo za potrebno, da pride v našo najvišjo gospodarsko korporacijo, v Zbornico TOI enkrat mir in red. Če ne gre drugače, naj poseže vmes vlada, pa naj velja tudi za ceno, da se odpravijo iz te korporacije osebe, ki se nočejo ravnati po pozivu Nj. Vel. kralja ter predsednika vlade g. Živkovića, ki žele složno delo vseh stanov za dobrobit države in našega gospodarstva.

Ivan Rebek, Celje:

Ali smo res tako malobrižni?

Skozi toliko stoletij tlačanstva našega naroda pod Avstrijo je stari konservatizem prišel v mozeg in kri našemu obrtništvu. Dozdeva se mi, kakor da niti ne čuti, da je svoboden v lastni svobodni državi. Zato bi bil vsak poklican, da po svojih zmognostih sodeluje za skupne stanovske interese in državljansko samozavest. Ta konservatizem je največ kriv, da obrtništvo ne najde ali sploh ne išče potov, ki bi ga dvignili k razmahu, katerega mu vsiljuje tok časa. Vse le prerado zahteva in čaka na to, da mu državna oblast ustvari to, česar potrebuje, ne misli pa, da si mora vsakdo v prvi vrsti pomagati sam ter po svojih močeh sodelovati pri delu za splošni blagor. To trditev zamorem ugotoviti s tem, da na članek gospoda Gomirščaka v »Obrtnem Vestniku« z dne 29. avgusta t. l. do danes še nobeden kovinar ni reagiral. Ko jih gospod Gomiršček vendar tako odločno poziva, piše: »Kovinarji, v Vašem interesu je, da se za to zanimate« itd. Toda vse zamanj, kakor, da bi bili vsi nepismeni. Toliko du-

ševne zmognosti moramo kovinarjem vendarle pripisati, da se jih bo našlo, če že ne več, pa vsaj malo število onih, ki čitajo polemike glede ustanovitve te zadruge ter bi na tak jasen poziv oddali v našem Vestniku svoje mnenje. Saj so lahko mnenja različna, za ali tudi proti ustanovitvi take zadruge. Če kdo dvomi o uspehu take zadruge, naj pove svoje pomisleke, in če se izkaže, da stvar ni izvedljiva, bodemo morali priznati, da tako daleč še nismo dozoreli. Toda zaradi tega se delo na združnem polju ne sme odstaviti z dnevnega reda. To zahteva tok časa!

Če se torej kovinarji sami nočejo zainteresirati za stvar, je potem pač škoda črniti, papirja in truda, da bi se o tem še kaj pisalo ali da bi se sploh kaj ukrepalo. Potem se pa tudi ne bo moglo pisati o zapostavljanju in samo za lasten napredek dovolj me zanima, in bodemo morali z obžalovanjem le konstatirati, da še nismo dorasli svoji nalogi ter moramo vsled tega pripustiti, da gre kolo časa preko nas.

Obrtniško zavarovanje v Nemčiji.

Pred kratkim se je vršilo v Drezdenu v Nemčiji zborovanje Zveze zavarovalnic za samostojne obrtnike, na katerem je bilo podano zanimivo poročilo o stanju zavarovanja samostojnih mojstrov. Glasom tega poročila je to zavarovanje izredno napredovalo. Dajatve so zrastle od 8 milijonov nemških mark v letu 1924 na 43 milijonov (okroglo 500 milijonov Din) v letu 1929. Število zavarovanih roko-delcev in obrtnikov in njihovih svojcev je naraslo v času od leta 1921 od 115.000 na 1.129.000.

Na krepkem razvoju je udeležena poleg bolniškega zavarovanja osobito življensko zavarovanje in zavarovanje za starost, ki sta zgrajena na zavarovalno-računski podlagi in ki v na-

sprotju z vzajemnimi blagajnami jamčijo za obljubljene dajatve.

Razvoj zavarovanja v letu 1929 kaže, da so dajatve v tem letu, v številki izplačilo dobička, narasle na več kot 2 milj. mark in da znaša stanje zavarovalnih koncem leta 325 milj. mark (t. j. 45 milijarde Din).

Iz tega je razvidno, kako lepo napreduje v Nemčiji zavarovanje samostojnih obrtnikov. Seveda je treba vso akcijo postaviti na solidno podlago in je treba na eni strani dobrega vodstva in uprave, na drugi strani stanovske zavednosti obrtnikov. Le na ta način je mogoče priti do velikih uspehov. Akcija, ki smo jo pokrenili pri nas, ima dobre vzglede v napredni Nemčiji.

Adolf Dolak, strokovni učitelj Tehniške srednje šole v Ljubljani.

Nekaj misli o politiranju in polituri.

(Iz prakse za prakso.)

V člankih pod gornjim naslovom smo spoznali vzroke neuspehov pri polituri. Ti so izvirali več ali manj iz napačno izvedenega brušenja z oljem, oziroma radi nepravilne uporabe maščobe pri delu. Naslednje vrste naj opozorijo na težkoče, oziroma nedostatke, ki se javljajo pri delu in to vsled nepravilnega ravnanja s polituro.

Pristni, neponarejeni šelak dá v visoko procentnem špirtu najboljšo polituro. Prednosti te politure so: 1. Hitro izhlapevanje špirta pri delu, s tem pospešimo strjenje posameznih, jako tenkih plasti šelaka. 2. Velika prožnost prevlake, ali politure na lesu, ki je potrebna radi skoraj stalnega delovanja lesa (vsušenje in raztezanje).

Ni zadosti, da si nabavimo dobri šelak in visoko procentni špirit za pripravo naše politure, temveč moramo posvetiti polituri tudi malo skrbi in paznje, da jo obvarujemo razkroja ali oslabiljenja.

Kaj škoduje polituri?

V prvi vrsti vlaga, bodisi v lesu vsled nezadostnega usušenja lužila ali radi naravne vlage lesa. V tem slučaju se pokažejo na politirani ploskvi sive, plesnobi slične pege. Zato se mora luženi ali z vodo brušeni les pred politiranjem dobro izsušiti. Ne samo vlaga v lesu, temveč tudi vlaga v ozračju škoduje polituri. Zato naj bodo prostori, kjer se politira, suhi in topli, zlasti v zimskem času.

Škodljivi upliv vlage se ne čuti samo na lesu, temveč zelo pogosto na polituri (tekočini) sami. Gotovo je že marsikdo opazil, da pri večdnevem politiranju ne gre delo tako gladko in dobro izpod rok kot prvi dan. Nihče, ali pa zelo malo število onih, ki politirajo, je skušalo najti vzrok temu nedostatku. Ali ga je kdo našel? Morda. Opazujemo torej nekega pri delu! Ko je za politiranje določeni predmet primerno pritrjen, si pripravljiva blazinico; iz police vzame steklenico s polituro, potem steklenico s špirtom, škodelico z oljem in postavi vse na določeni prostor. Ko se je prepričal o gostosti politure, si napolni blazinico in postavi steklenico poleg zamaška na prejšnje mesto. Med delom čuti, da je politura v blazinici pregosta, zalije nekoliko s špirtom, in odprto steklenico postavi zopet poleg zamaška. Ako je moral radi opoldanskega odmora delo prekiniti, zamaši (ali pa tudi ne) steklenico in pri prvem polnjenju blazinice popoldne pusti zopet oboje odprto, do večera.

Morda pade od te ali druge strani občutek: »Kaj je treba to pisati, ko se vendar skoro vsaki dan in povsod s tem srečavamo?!«

Pravi! Pa pustimo to, in si oglejmo nekoliko bližje spremembo, ki nastane v tem času, ko je steklenica s polituro oz. špirtom odprta.

Alkohol ali špirit je navadno označen 75, 80, 85, 90 in 95%, to se pravi, da je v 100 delih tozadavnega špirta 75, 80, 85, 90 in 95 delov čistega alkohola in drugo je voda. Voda vre pri 100°C, alkohol pri ca. 79°C, dokaz, da špirit tudi preje izhlapi ko voda. Hitro izhlapevanje je pri politiranju zaželeno in tudi potrebno; za to uporabljamo tudi visoko procentni špirit za pripravo politure.

Hitro izhlapevanje špirta ima za posledico, da se pri vsaki priliki veže ali spaja z vodo, s tem postane slabši, moč izhlapevanja je zmanjšana.

Taka prilika je tudi odprta steklenica s polituro ali špirtom. Ta vsrkava vlago iz ozračja, se spaja in gubi na moči. Možnost izhlapevanja je potem manjša, za to tudi potek dela počasnejši.

Zatorej posvetimo polituri malo več paznje in skrbi, ne kvarimo je iz gole komodnosti in ne otežujemo si

dela! Pomnimo: »Steklenice s polituro in špirtom morajo biti tudi med delom dobro zamašene!«

Polituri škoduje nadalje rja in sol. Ako smo prejeli polituro ali špirit v pločevinasti posodi, jo takoj prelijmo v steklenice, ker voda, ki se nahaja v špirtu, razkroja železo, to rjavi, in kviri polituro.

Dipl. tehn. Tone Poljšak:

Obrtnik in elektrika.

(Nadaljevanje.)

Pa tudi z napetostmi 300 in 440 voltov se z istosmernim tokom ni moglo racionalno premostiti večjih daljav. Napetosti se istosmernemu toku ni moglo povečati, ker je gradnja strojev za večje napetosti zelo težavna in ker se iz varnostnih ozirov za normalne instalacije ne more uporabljati prevelika napetost.

Temu stanju se je odpomoglo z uporabo izmeničnega toka. Izmenični tok ima lastnost, da se da njegova napetost z razmeroma enostavnimi sredstvi spreminjati (transformirati) na skoro poljubno višjo ali manjšo napetost. Naprave, s katerimi spreminjamo (transformiramo) napetost izmeničnega toka, imenujemo transformatorje.

S pomočjo transformatorjev se more napetost generatorjev v centrali transformirati na večjo, isto z malimi izgubami voditi po daljnovodu na velike daljave in jo na mestu uporabe zopet transformirati navzdol na napetost, kakršna se uporablja za instalacije. Na ta način je mogoče centrale postaviti tam, kjer je na razpolago pogonska sila (vodne sile, premogovni revirji) ter električno energijo na cenen način voditi na več kilometrov ali pa celo na več sto kilometrov oddaljena mesta uporabe. Čim večje energije naj se prenaša in čim večje razdalje se morajo premostiti, tem

večja mora biti napetost daljnovoda. Uporabljajo se za krajše distance in manjše energije napetosti 3000, 35.000 in 80.000 voltov, a za največje 110 tisoč, 220.000 in celo 380.000 voltov.

Izmenični tok imamo enofazen in trofazni. Enofazen tok je enostaven izmenični tok, a trofazni tok je kombinacija treh enofaznih tokov. Enofazni tok se dandanes uporablja samo za specialne namene, dočim se za javne naprave uporablja radi večje prednosti skoro izključno trofazni tok (vrtljni tok).

Ker je trofazni tok za obrtnika največje važnosti, ga nekoliko natančneje opišemo.

Pri štirifaznem toku imamo trivodni in štirivodni sistem. Pri trivodnem sistemu imamo v omrežju tri vode (žice). Generator ali transformator je v tem slučaju sklopljen v trikot, to se pravi, da so poedine tri faze sklopljene med seboj tako, da v šematični sliki prikazujejo trikot. Od treh spojnih točk poedinih faz gredo po ena žica v omrežje. Trivodni sistem se uporablja vedno redkeje ter imajo napetosti 3×110 ali pa 3×220 Volt.

Za štirivodni sistem ima omrežje, kot že ime pove, štiri vode. Generator ali transformator, ki omrežje napaja, je sklopljen v zvezdo, to se pravi, da so po en konec vsake faze zvezani skupaj, a od prostih koncev odhajajo trije fazni vodi v omrežje. Od skupne spojne točke vseh treh gre četrti vod. Ta vod se v centrali in na več mestih omrežja zveže z zemljo ter se ga tudi imenuje talni (zemeljski) vod. Napetost med nevtralnimi vodom in enim ali drugim vodom je enaka, ter jo imenujemo fazna napetost. Napetost med poedinimi faznimi vodi je za 1,73krat večja kot je fazna napetost. Na podlagi tega bo marsikomu jasno, zakaj pravimo, da imamo v omrežju napetost 380/220 Volt. Ta napetost je dandanes normalna ter se uporablja pri vseh novih napravah. Pri starejših napravah imamo ponekod napetosti 110/1900 voltov in 125/280 voltov.

(Nadaljevanje sledi.)

Cene.

1. Kovinarske surovine:

V zadnji številki »Obrtnega Vestnika« smo objavili cene na debelo in na drobno za razne pločevine in surovine ter instalacijski material, ki pride v poštev za kleparje in instalaterje! V naslednjem približujemo cene nekaterih drugih kovinskih potrebščin in surovin:

Železo, palično, ploščato, kvadratno, okroglo, polokroglo, po temelju Din 3-90 do Din 4- za kg.

Železo ketno, temeljna cena za 1 kg Din 4-12 do Din 4-22.

Železo okensko, polna cena za 1 kg Din 4-62 do Din 4-72.

Železo valjano, po temeljni ceni za 1 kg Din 4-12 do Din 4-22.

Železna pločevina pocinkana 2000 × 1000 × za 1 kg Din:

	× 0.5	× 0.6	× 0.8	× 1	× 1.5	× 2	× 2.5 mm
na debelo:	5.45	5.20	5.10	5.—	5.10	5.10	4.70
na drobno:	5.65	5.40	5.30	5.20	5.30	5.30	4.90

Železna pločevina pocinkana 2000 × 100 × za 1 kg Din:

	× 0.5	× 0.55	× 0.6	× 0.7	× 0.8	× 1	× 1.25	× 1.5	× 2 mm
na debelo:	7.90	7.80	7.70	7.60	7.40	7.20	7.20	7.20	7.—
na drobno:	8.—	8.—	7.90	7.80	7.80	7.40	7.40	7.40	7.20

Te cene je razumeti kot dnevne cene po velikih trgovinah, pri čemer je pripomniti, da so to normalne povprečne cene, na katere seveda lahko kaj malega uplivajo transportni stroški v podeželske kraje, odnosno prodaja iz tretje roke v podeželskih manjših trgovinah. Obrtniki, ki bi se interesirali za cene gotovih surovin ali potrebščin, naj se obrnejo do uredništva »Obrtnega Vestnika«. V prihodnji številki bodo lahko že dobili odgovor in pojasnilo.

2. Krojaške potrebščine in nekaj cen različnega nemodnega blaga, n. pr. črni in modri kamgarni marengo.

(V oklepajih so cene na debelo.)

Volneni mohair sergi od Din 53 do 90 (48—83),

lister podloga od Din 68—88 (62 do 80),

volneni serži za suknje in površnike od Din 66—150 (61—125),

pavolnati kloti od Din 32—54 (29 do 49),

brokati za ženske plašče od Din 40 do 60 (36—55),

rokavna podloga za površnike in suknje (Eisengarn) od Din 20—45 (19—40),

rokavna podloga od Din 13—52 (12 do 48),

šifoni, zefiri, oksforti od Din 13—16 (16—14),

moleskin za hlačne žepe od Din 17 do 30 (16—28),

molinus za hlačne žepe od Din 10 do 16 (9—15),

keper in tvil za žepe od Din 17—20 (16—18),

kanafasi (tamis) od Din 9—22 (8 do 19),

elastično platno od Din 12—18 (11 do 16),

kordineli in stifleinien (trdo platno) od Din 9—19 (8—18),

original »Hensel«-tkanine iz konjske dlake od Din 28—52 (25—47),

volnene tkanine iz velblodove dlake za vateranje od Din 38—64 (35 do 59),

tkanine iz konjske žime (roshar) od Din 20—33 (19—31),

(Dalje prihodnjič.)

KAJ JE NOVEGA.

Borze. Tuje valute so v teku tedna stale v dinarjih: Berlin (nemška marka) 13.46, Budimpešta (madžarski pengő) 9.88, Curih (švicarski frank) 10.96, Dunaj (avstr. šiling) 7.98, London (angleški funt) 274.64, Newyork (dolar) 56.37, Pariz (francoski frank) 2.22, Praga (čehoslovaška krona) 1.68, Trst (italijanska lira) 2.95.

Konferenca gospodarskih zbornic se prične 12. t. m. v Beogradu pri pomočniku finančnega ministra, s katerim bo razpravljala o reformi davka na poslovni promet, glede katerega je pred kratkim izšla novela, ki predvideva olajšanje tega davka osobito za obrtnike.

Načrt obrtnega zakona je glasom vesti iz Beograda že končno izdelan, tako da je pričakovati po zaslišanju strokovnjakov skorajšnjega njegovega uveljavljanja.

Društvo Narodov je začelo zborovati na svoji ženevski seji v Ženevi, pri čemer se je jako opazalo, da je zunanji minister Grandi po tržaškem procesu nenadoma odpotoval v Rim.

Ogorčeni protesti proti fašistovski justici v tržaškem procesu se oglašajo v vsem evropskem časopisju, med drugim tudi v takih listih, ki so bili znani po svoji naklonjenosti Italijanom.

Aretacija poljskih poslancev se je nenadoma zvršila na ukaz poljskega notranjega ministra, ker se jih obtožuje hujskanja proti državnim oblastem.

Novi rudarski zakon je v načrtu izdelan in predložen finančnemu odboru ministrstev, da o njem končno odločijo.

Veliko zborovanje obrtniških zadrug Savinjske doline se vrši v nedeljo v Šoštanju, kjer se bo predavalo o gospodarskem stanju obrtnika, o davkih in socialni zakonodaji.

O našem gospodarskem stanju v drugem tromesečju letošnjega leta poroča Narodna banka, ki ugotavlja, da se v industriji in kmetijstvu opazajo težke posledice splošne mednarodne gospodarske krize, da pa je pasivnost naše trgovske bilance letos manjša kot lani v tem času in da so se državni dohodki dvignili.

Kupone 7 investicijskega posojila, ki so za prošlo perijodo zapadli v plačilo, je dvigniti pri blagajnah pošne hranilnice!

Velike svečanosti so se vršile prošle nedeljo v Beogradu, kjer so bile ob navzočnosti Nj. Vel. kralja in kraljevske rodbine ter predstavnikov vlade in tujih držav zamenjane stare zastave srbskih polkov z novimi zastavami, katere so dobili vsi polki v državi.

Glede revizije socialnega zavarovanja je dal minister n. z. in soc. pol. dr. Preka pojasnila, da bodo o revidiranem zakonskem načrtu zaslišane gospodarske in delavske zbornice, da se temeljna načela ne bodo izpremenila, temveč da se bodo ustvarila samo zmernejša finančna podlaga.

Nova tvornica za svilene tkanine se ustanovi v Mariboru in sicer bo v ta namen preurejena prejšnja tvornica »Metra«.

Bafa, proti kateremu se branijo čevljarji in čevljarska industrija vse Srednje Evrope, osobito pa v naši državi, namerava ustanoviti svoje tvornice tudi v Nemčiji in Madžarski; izgleda, da si dela Bafa s takimi vestmi prav rad svojo kričečo reklamo.

Na razširjenju ljubljanskega tramvaja proti Sp. Šiški se že prav živahno dela in izgleda, da bode ta proga prihodnje leto res končana.

Konkurzi v naši državi kažejo v zadnjem času znatno nazadovanje, kar dokazuje, da so se iz našega gospodarstva izločili že v dokajšnji meri razni nesolidni in nesposobni elementi.

Henry Ford, znani ameriški industrijalec avtomobilov, je nastopil na ladji »Bremen« potovanje v Evropo.

Poslanik dr. Pitamic, bivši profesor naše ljubljanske univerze, se je že delj časa mudil v domovini in se sedaj vrača preko Francije nazaj na svoje poslaniško mesto v Ameriki.

Zakonski načrt o stabilizaciji dinarja je obravnavala prejšnji teden ministrska konferenca ter sklenila, da se ne predloži zakonodajnemu svetu, temveč da se takoj objavi in stopi obenem v veljavo.

MEDIĆ-ZANKL

tvornice olja, firneža, lakov in barv (boja)

d. z. o. z.

Centrala v Ljubljani * Lastnik Franjo Medić
Tovarne: Ljubljana-Medvode-Domžale
Podružnice in skladišča: Maribor, Novisad

Lastni dom. proizvodi: laneno olje, firnež, vse vrste lakov in emajlno lakastih barv, oljnatih barv, kemijsko čistih, olupanih in navadnih prstenih barv vseh vrst in nijanc, steklarski kit, čopiče znamke „Meraki“ in sploh vse v barvarstvo stroko spadajoče blago za obrtnike, trgovino, industrijo, za železnice, pomorstvo in zrakoplovstvo po solidnih cenah in točni postrežb

Sestanek vseh ljubljanskih vajencev.

Načelstvo Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani je na svoji seji dne 20. avgusta sklenilo, sklicati sestanek vseh ljubljanskih vajencev dne 15. septembra 1930 ob 19. uri (7. zvečer) v telovadnici državne realke (vhod iz dvorišča).

Zveza je uvidela nujno potrebo po sklicanju tega sestanka. Na vzgojo vajenca moramo polagati največjo pažnjo in pozornost, da ga ohranimo na pravi poti, posebno v današnjih povojnih časih, ko ima vajenec priložnost zahajati v razna društva in družbe, ki so njegovi vzgoji škodljive ter pri tem zanemarja sebe, mojstra, predvsem pa svojo strokovno naobrazbo in učenje.

Na vse ljubljanske obrtne zadruge je poslala zveza tozadevne okrožnice in prosila gg. zadržane načelnike, naj potrebno ukrepejo, da se bodo sestanka udeležili vsi vajenci.

Na sestanek so iskreno vabljeni tudi gg. učni mojstri.

Načelstvo.

IZ ORGANIZACIJ.

Zadruga čevljarjev za sodni okraj Ljubljana ima v nedeljo, dne 14. septembra ob pol 9. uri dopoldne v dvorani Mestnega doma na Krekovem trgu

izredni občni zbor

s sledečim dnevnim redom:

1. Davčne olajšave.
2. Protest proti zidanju tovarne Bata v Jugoslaviji.
3. Raznoterosti.

Če bi občni zbor ob določni uri ne bil sklepčen, se bo vršil eno uro kasneje drugi, ne oziraje se na število navzočih članov.

Neudeležencem se bo po sklepu izrednega občnega zbora z dne 17. maja 1928 naložila globa v prid podpor-nemu skladu v znesku 10 Din.

Tečaja za krojače in krojačice v Ljubljani. Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani namerava v jesenskem in zimskem času prirediti po en tečaj za krojače in krojačice v Ljubljani. Vsi zainteresirani in interesentinje, ki želijo obiskovati navedena tečaja, naj čimprej prijavijo svojo udeležbo pisмено ali ustmeno v pisarni Urada za pospeševanje obrti v Ljubljani, Krekov trg št. 10/I., kjer dobe vse potrebne informacije.

Milko Krapež, Ljubljana:

Na Triglavu!

(Nadaljevanje.)

Velika mojstranska cementarna je bila hitro za nami. Objele so se nas zelene šume in prijeten jutranji hlad, ko smo prekoračili leseni most čez potok, ki teče po soteski divjeromantičnih Vrat, se poganja šumeč in peneč čez bele skale in votlotajinstveno golgota v zelenih tolmunih. Steza je zavila po desnem bregu navzgor. Zelene planinske jase, porastene z grmičjem, redkimi smrekami in bukovjem so se vrstile druga za drugo, dokler nismo prispeli do prijetnega počivališča s križem, ki v tej planinski gozdni samoti še posebno buči v človeku občutke pobožnega občudovanja te lepe, veličastne prirode. Še kratek skok po leseni brvi čez potok, še majhen klanec in pozdravi nas z desne grmeč slap Peričnik, ki meče ogromne mame penaste vode preko vrtoglavega skalovja v brezno pod stenami Škrlati-ce, Meglice, obsijane od ranega soln-

Obrtno društvo Sv. Boltenk pri Središču se najlepše zahvaljuje vsem posetnikom, kakor tudi g. Jakobu Zadravec-u, kateri so pripomogli, da se je veselica tako lepo obnesla.

***

OBRJNIŠKO GIBANJE V SP. DRAVOGRADU.

Tukajšnje agilno obrtniško društvo, ki po kratki dobi svojega obstoja šteje 94 članov, je imelo v nedeljo, dne 7. t. m. svoj izredni občni zbor. Zboru, ki je po zanimanju navzočih doprinesel lep dokaj stanovske sloge in volje za napredek obrtniškega gibanja, je predsedoval g. Kac, Zvezo obrtnih zadrug in Zvezo obrtnih društev Dravske banovine pa je zastopal g. J. Zadravec iz Središča. Po izpolnitvi odbornikov iz sosednjih mest in trgov, odkoder so obrtniki malodane vsi člani tukajšnjega obrtnega društva, je poročal predsednik o neznosnih razmerah glede šušmarstva in se je splošno kritiziralo delovanje lamošnje skupne obrtne zadruge. Dokazovalo se je, da so vse dosedanje intervencije v pogledu kritiziranega šušmarstva in načina oproščevanja ostale brezuspešne in soglasno se je izrekla želja, da se kakor drugod tudi pri nas napravi konec skupnim obrtnim zadrugam v Dravogradu, v Marenbergu in Prevaljah s tem, da se z ozirom na obrtno društvo, ki itak tvori skupnost obrtništva, ustanove strokovne zadruge odnosno zadruge sorodno strokovnih skupin za srez Prevalje. V poštev pridejo čevljarjska zadruga, krojaška zadruga, ki bi vsaka štela 80 do 100 članov, kovinarska zadruga s 50 člani, po ena zadruga lesnih strok in aprovizacijska zadruga, ki bi brez dvoma imela sposobnost do eksistence. Po pojasnitvah, ki jih je dal g. Zadravec, se je sklenilo zaprositi potom banske uprave gosp. Založnika, da čim prej ustvari red in izpolni naše želje, ki so že v narodnem oziru skrajno potrebne. Obširno poročilo je podal g. Zadravec o pomenu Zveze obrtnih društev, o davčnih prilikah obrtništva in o potrebi izprememb pri Zbornici ter o vseh drugih aktualnih vprašanjih. Edinost in sloga naših zvez in njihov voditelj se je enoglasno odobrvala in odkrito se je zatrjevalo, da nam je v sedanjem redu in miru v državi potreben še v marsikaterem oziru popravek krivic, ki so se zlasti pod prejšnjim strankarskim režimom prizadljali obrtništvu. Obrtno društvo, ki stopa s tem svojim zborom v vrsto

društev, ki so včlanjena v Zvezi, obeta nostati močna opora v stanovskem delu za pravico in poštenje, za delo in napredek slovenskega obrtništva.

***

Čevljarjski obrtni zadrugi v Mariboru in nje članom je bilo že dolgo znano, da sprejemajo tukajšnji trgovci s čevlji tudi popravila na starih čevljih. Zadruga je tudi že poslala par ovadb na obrtno oblast, ki pa so bile zavrnjene vsled nezadostnih dokazov, ali pa so se zavlačevale celo leto, tako da so postale končno pozabljene. Sedaj pa se je zadrugi posrečilo dobiti dovoljnih dokazov, tako da ležijo danes na obrtni oblasti štiri ovadbe nepravilnih oseb s šestimi pari izgotovljenih topancev kot dokazi. Položaj je sledeč: Te štiri tvrdke, od katerih ena sprejema popravila že nad tri leta, tedensko po 100 parov, je odvzela čevljarjem najmanj 19.000 parov topancev. Druga, ki sprejema eno leto 8 mesecev po 30 parov tedensko, je prevzela 2610 parov, tretja sprejema 1 leto in pol po 30 parov tedensko, skupaj torej 2390 parov in četrta sprejema šele tri mesece tedensko po 30 parov, torej 390 parov. Skupno so ti štiri trgovci odvzeli čevljarjem 24.390 parov topancev, če pa računamo po 10 Din čistega zaslužka od para, so oškodovali čevljarje mesta Maribora za Din 244.000. Razen njih pa obstajajo še nadaljnji štiri trgovci s čevlji, ki so še do pred kratkim sprejemali popravila ter se še celo pogajali pri obrtni oblasti za obrtne liste za sprejemanje popravil. Ti nam pa sedaj niso hoteli iti na lim z izgovorom, da so čitali v časopisih strogo odločbo kralj. banske uprave ter da nimajo denarja, da bi plačevali kazen. Če računamo še svoječasno delo teh štirih trgovcev, so vsi skupaj odnesli čevljarjem v zadnjih treh letih za okroglo pol milijona Din zaslužka.

Prepise teh ovadb je poslala zadruga davčni upravi v Mariboru, kakor tudi Zbornici za TOI v Ljubljani. O uspehu naših dalekosežnih ovadb bomo še poročali. Gornje pa naj služi ostalim čevljarjskim zadrugam v spodbudo, da si tudi one zaščitijo svoj zaslužek.

Pristopajte k Obrtniški Samopomoči!

Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani, Beethovnova ulica št. 10, priličje.

ca, in milijoni vodnih kapljic, ki jih goni po zraku silni puh slapa, sijejo v bajnih mavričnih barvah in kakor nebeška gloriojola obkrožajo to čudo narave.

Tam proti levi in v ozadju pa strme v višave nebotične stene in vršiči Cmira in njegovih tovarišev, ki strazi-jo očaku Triglava.

Veličasten je ta pogled na vse te lepote, Toda Kranjec je Kranjec! Sredi tega planinskega raja ne more biti brez »oštarije«. Koj pod slapom ti je postavil pivski hram, ki nosi ime bi-feja ali celo restavracije ter vabi lačne, še bolj pa žejne v svoj gostoljubni stan. In tako se je zgodilo, da sem salomensko slabo naletel, ko sem začel tovarišem razkladati in jim peti navdušeno pesem slavospeva na Peričnik.

Ko sem pokleknil ob šumečem od-toku Peričnika na skalico ter željno pil hladno vodico, se je tovariš mesar Peter omalovažujoče namrdnil. »Še za čevlji taka stvar ni dobra, čemu je

vendar gostilna, če boš pil vodo?« Pokazal je meni in Peričniku hrbet, razprtal nahrbtnik ter se lagodne pretegnil na klopici v restavracijski lopi. Lepe in vabljive oči brhke natakari-ce so ga vse bolj vlekle in ko ga je ljubeznivo vprašala, česa si želi, je z mehkim in hrepenečim glasom vzdihnil: »Ah, gospodična, kako ste fletni, kako lepa narava je tukaj v Vratih!« In ko je postavila deklina na mizo steklenico penečega piva in je moj prijatelj Peter napravil par krepkih požirkov ob zaloga-ju slastne konjske klobase, se mi je še le začel vzbujati čut do okolice. Seveda mi je kajon pohujšal še druge, tako da sem moral nastopiti z vso energijo, da sem jih po skoro enournem oddihu spravil zopet na pot. Da je bilo slovo od čedne krmarice težje kakor od Peričnika, mislim da cenjenim čitalcem ni treba še posebe omenjati.

Obšli smo romantične »Galerije« in se počasi bližali Aljaževemu domu v Vratih. Krojač Ivan, ki je bil eden zadnjih v vrsti ter je z zanimanjem

RAZNO.

Jugoslovanske državne železnice v budžetnem letu 1929/30. Dohodki jugoslovanskih državnih železnic v proračunskem letu 1929/30 so znašali v osebnem prometu nad 827 milijonov Din (brz državne takse 719.3 milij.). — V prejšnjem letu so znašali 787.6 milij. Din (688.4). V zadnjem letu so se pomnožili torej za 39.4 milijonov Din. — Dohodki iz blagovnega prometa so nesli v letu 1929/30 ca. 2149.1 milij. Din (1634.5), prirastek torej 356.5 milijonov Din. — Skupni dohodki državnih železnic v proračunskem letu 1928/29 so dali 2610.35 milij. Din (brez državne takse 2350.87) in so narasli v proračunskem letu 1929/30 na 3007.66 milijonov Din (2705.24). Narasli so torej za skoraj 400 milijonov Din. V proračunu so bili navedeni z 2543 milijoni; faktični uspeh je torej dosti ugodnejši kot je bilo proračunjeno.

Indirektni protekcijonizem. Ministrstvo za trgovino in industrijo je pozvalo vse gospodarske organizacije, da mu predložijo material o indirektnem protekcijonizmu, zlasti kolikor ovira naš izvoz. O tem važnem vprašanju se bo podrobno razpravljalo ob priliki prihodnjega sestanka Društva narodov. Indirektni protekcijonizem se je po vojni močno razvil in občutno ovira mednarodni trgovinski promet. Tudi naši izvozniki se pogosto pritožujejo zaradi raznih ukrepov tujih držav, ki indirektno ovirajo naš izvoz. Trgovinsko ministstvo bo na podlagi zbranega gradiva sestavilo elaborat, ki ga bo poslalo sekretarijatu Društva narodov.

Hišni davek v Dravski banovini. Po statistiki, ki jo je sestavil Svet. Stojanovič za vso državo, je bilo na podlagi odmere za leto 1929 v Dravski banovini, odnosno na območju ljubljanske finančne direkcije 57 tisoč 888 davčnih obvezancev za hišni davek pri skupni neto-najemini (po dovoljenih odbitkih) v višini 164.4 milijona Din (beograjska direkcija 759.8, zagrebška 359.3 milijona Din). Hišnega davka brez avtonomnih doklad je bilo v Dravski banovini odmerjeno 16.4 milijona Din (od tega osnovni davek 12.2 in dopolnilni davek 4.3 milijona Din) nasproti 95.6 milijona Din v beograjski finančni direkciji, 44.5 milijona Din v zagrebški in 42.7 milijona Din v novosadski finančni direkciji. Iz višine davka bi se dalo sklepati, da v Ljubljani najemnine niso tako ogromne kakor v Beogradu in Zagrebu, kajti v Ljubljani je bilo odmerjeno 5.2 mili-

opazoval s svojim enookom daljnogledom strme gore in planine na desni in levi, nas je nenadoma začel klicati, naj pridemo gledat. Stal je na nekoliko zvišenem prostoru ter gledal z daljnogledom tja, proti Cmiru. »Divje koze so tam-le, glejte, divje koze! Ena, dve, pet, pa še več jih je!« Pohiteli smo k njemu, da vidimo te čudne divje živali, o katerih se pripoveduje toliko zanimivega. Tudi tem pa bušne France glasno v smeh. »Hej, Ivan, meni se zdi, da so te tvoje divje koze belorujave in šekaste in da imajo dolge repe. Stavim glavo, da bi ji čul mukati, če bi bile bliže. Saj vendar vidiš, da se pasejo po travniku. Divje koze pa skačejo po skalovju!« V tem sem tudi sam ugotovil, da so živali, ki so se pasle po planini pod Cmirom in ki jih je imel Ivan za divje koze, prav pohlevne in krotke domače kравice in telički. Na račun te dogodivščine nekoliko kratkovidnega tovariša Ivana smo se še večkrat smejali. (Nadaljevanje sledi.)

jona Din nasproti 28 milijonov v Zagrebu in 55,5 milijonov v Beogradu.

Izgledi pridelka koroze v donavskih deželah. Po okrožnici Mednarodnega poljedelskega zavoda v Rimu je slika o pridelku koroze v donavskih deželah sledeča: V Rumuniji je suša na koncu julija in v začetku avgusta izgledi pridelka poslabšala; poznejši dež je škodo nekoliko popravil. V Jugoslaviji je položaj pridelka neenak, zdi se pa, da suša pridelku ni posebno škodovala. Na Ogrskem je pridelek bolj trpel; domnevajo, da bo za 30 odstotkov zaostal za povprečnim pridelkom zadnjih petih let.

Priprave za ljudsko štetje. V uradu za državno statistiko pripravljajo vse potrebno za izvršitev ljudskega štetja naše države, ki se bo vršilo meseca decembra. Pripravljani so že obrazci za popisovanje. Na prošnjo večjih mestnih občin države je pristal urad za državno statistiko na to, da bodo v teh obrazcih, ki jih izda država, tudi rubrike, ki se tičejo predvsem mestnih občin in ne toliko države. Tako ne bo treba mestnim občinam vršiti posebnega popisovanja, ki bi bilo sicer potrebno.

Uvedba enotnega tipa opeke. Pokrajinska zveza industrijev v Zagrebu je na eni svojih zadnjih sej razpravljala o predlogu normalizacije opeke. Odbor zveze je osvojil predlog ministra za gradbo, da se dosedanja oblika opeke izpremeni in ustvari oblika 25 : 12 : 5 1/2 do 6 1/2 cm. V imenu vseh članov je predsedstvo zveze zaprosilo ministra za gradbo, naj uredi v najkrajšem času normalizacijo opeke po imenovanem predlogu.

Poglobitev trgovinskih zvez s Španijo. V svrhu vzpostavitve čim tesnejših trgovskih odnošajev med Jugoslavijo in Španijo sta prispela v Split predsednik delniške družbe Hispano-Jugo Amadeo Miristany iz Barcelone in naš konzul na kanarskih otokih Ivo Krušič.

Insolvenca v Dravski banovini poje-njuje. Društvo industrijev in veletrgovcev v Ljubljani je v avgustu registriralo v vsej državi 29 konkurzov in 10 novih poravnalnih postopanj, skupaj torej le 39 insolvenec (v juliju 32 konkurzov in 24 poravnalnih postopanj, torej 56 insolvenec). Od konkurzov odpadeta na Drav-

sko banovino le dva, od prisilnih poravnava na nobena, tako da smo v tem mesecu imeli v Sloveniji le dve insolvenci (v juliju 7).

Položaj nemške kovinske industrije se je zopet poslabšal in so katastrofalne prodajne razmere imele za posledico deruto, ki gre tako daleč, da so se prodajne cene približale že nabavnim cenam producentov.

Novo odlikovanje reda Jugoslovanske krone, ki je bilo ustanovljeno ob priliki izročitve novih zastav jugoslovanskim polkom, so prejeli razni vojaški in civilni odličnjaki.

Tovarna šip v Jugoslaviji. Češko-slovaški kartel za izdelovanje šip, ki ga predstavlja del. družba Vitrea in ki je v zadnjih letih razen v Avstriji zgradil tovarno šip tudi v Ogrski, je sedaj svoje delovanje razširil na Jugoslavijo. Že pred meseci so se vršila pogajanja med zastopniki čslav. kartela in zastopniki mesta Pančevo glede prepustitve stavbišča za gradbo tovarne šip. Pogajanja so se pravkar ugodno zaključila; mesto Pančevo bo prepustilo stavbišče ustanovitnemu odboru brezplačno. — Vitrea bo ustanovila sedaj lastno jugoslovansko delniško družbo v svrhu gradbe in vodstva tovarne. Kot glavnicca je predvidenih 20 milj. din., katerih večino bo podpisal omenjeni čslav. kartel. Nekaj milijonov dinarjev bo podpisal tudi francoski koncern steklene industrije St. Gobain. Nova tovarna bo prva strojna tovarna šip v Jugoslaviji in bo mogla sama kriti vso jugoslovansko potrebo tovrstnega stekla 1.200.000 m².

Konferenca o davku na poslovni promet. Kakor smo že poročali, se je zakon o davku na poslovni promet noveliral po avstr. vzorec na ta način, da je dobil minister za finance pooblastilo, da odredi pobiranje te davčne vrste s pavšaliranjem vseh faz prometa za posamezne blagovne vrste. Davek naj bi se pobiral v gotovem odstotku samo enkrat, takrat pa za vse slučaje prometa skupaj. Pri določanju faz in izmere davka reflektira fin. uprava na sodelovanje gospodarskih krogov. V ta namen je povabila zastopnike gospodarskih korporacij na konferenco, ki se vrši v tetek, dne 12. t. m.

Konferenca ima namen informirati gospodarske korporacije, kako si finančna uprava zamišlja zbiranje podatkov, potrebnih za izvajanje zakona in kaj pričakuje od sodelovanja gospodarstva pri določanju faz in izmere skupnega davka. Iz Dravske banovine se udeležijo konference zastopniki Zbornice za trgovino, obrt in industrijo in Zveze industrijev v Ljubljani. O poteku konference bomo poročali v eni prihodnjih števil.

Eksport največjega ameriškega avtomobilnega koncerna General Motors se je letos močno skrčil. V prvem četrtletju je napram prvemu lanskemu četrtletju padel za 58,9%, v drugem za 70,2 odstotkov in v juliju za 71,3 odstotkov, torej skoraj za tri četrtine.

DOBAVE.

Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 10. septembra t. l. ponudbe glede dobave 80 m² parketnega poda, 30 tisoč kg ovs, 100 l špirta, raznih olj, merila ter glede dobave 3 konj. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 20. septembra t. l. pri Komandi mornarice v Zemunu glede dobave enega motornega čolna. — Dne 20. septembra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave 100 m³ jelovih letev; dne 22. septembra t. l. glede dobave 47.000 kg raznega železa, 6000 kg zakovic in 300 kg žice; dne 23. septembra t. l. pa glede dobave 3000 komadov smolnatih bakelj. — Dne 20. septembra t. l. pri Direkciji državnih železnic v

Subotici glede dobave barv; dne 22. septembra t. l. glede dobave 12.000 komadov metelj; dne 23. septembra t. l. pa glede dobave materiala za zapornice. — Dne 22. septembra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dometni oglasi z natančnejšimi podatki so bave lesa, žičnikov, karbolineja. (Predv pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.) — Dne 20. septembra t. l. se bo vršila pri računsko-ekonomskem oddelku Ministarstva za zgradbe v Beogradu ofertalna licitacija glede dobave elektrod; dne 22. septembra t. l. glede oddaje knjig v tiskanje; dne 23. septembra t. l. pa glede dobave pohištva za postajo Beograd-Sava. (Oglasi so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri istem oddelku.) — Dne 10., 13., 18. in 20. septembra t. l. se bodo vršile pri Glavnem sanitetskem slagalistu v Zemunu ofertalne licitacije glede dobave raznih zdravilnih kemikalij. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri omenjenem slagalistu.) — Dne 18. septembra t. l. se bo vršila pri Komandi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija glede dobave živil (fižol, riž, testenine, zdrob, olje, sladkor, kavine konzerve, kava, čaj, kis, moka, cikorijska itd.); dne 20. septembra t. l. pa pri Komandi Vrbaske divizijske oblasti v Banjaluki glede dobave živil (fižol, riž, zdrob, testenine, mast, olje, paprika, kis, krompir, čebula, koruzna moka). (Oglasa sta na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri omenjenih oddelkih.)

Najboljši

firneži, laneno olje, vse vrste lakov in emajlno lakastih barv, kakor tudi kemijsko čistih, olepšanih in navadnih prstenih barv vseh vrst dobite po **nizki ceni** pri tvrdki

Alojzij Keber,
Ljubljana, Marijin trg 8.

Detaljna zaloga DUKO-lakov po tvorniškikh cenah. — Antoxid barve zoper rjo.

OBRTNA BANKA V LJUBLJANI

CENTRALA: KONGRESNI TRG 4

Telefon št. 2508

Račun pri poštini hranilnici v Ljubljani št. 12.051

PODRUŽNICA: LJUTOMER

Telefon št. 2508

Daje kredite v obrtne svrhe, pospešuje ustanavljanje obrtnih in industrijskih podjetij, izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje. Vloge na knjižice in na tekoči račun se obrestujejo kar najugodneje, vezane vloge po dogovoru primerno višje

IVAN JAX in SIN

Ljubljana, Gosposvetska cesta 2.

Šivalni stroji

izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz lastne tovarne.

15 letna garancija.

Vezenje se poučuje pri nakupu brezplačno.

Pisalni stroji „Adler“

Kolesa iz prvih tovarn, Dürkopp, Styria, Kayser-Nero. Pletilni stroji vedno v zalogi. Posamezni deli koles in šivalnih strojev.

Daje tudi na obroke. Cenike franco in zastoj.

Železnina orodje, okovjeitd.

Porcelan

Steklenina

BOGDAN ŽILIČ

LJUBLJANA, Dunajska c. 11 (poleg Figovca)

Specialna tovarna strojev za obdelavo lesa

KLEIN & STIEFEL V FULDI

Zastopnik:

PETER ANGELO

Ljubljana, Gledališka ulica št. 4/1

Specijaliteti: mizarški in kolarski stroji, posamezni in v vsaki kombinaciji z vdelanimi elektromotorji (pogon brez jermena) kakor tudi vsi stroji za jermenski pogon

Dolgotrajen kredit brez menične podlage

Zahlevajte ponudbo ali brezplačni obisk zastopnika

KREDITNO DRUŠTVO MESTNE HRANILNICE LJUBLJANSKE

dovoljuje posojila na menice in kredite v tekočem računu vsem kredita zmožnim osebam in tvrdkam